

6. Temat: Warszawska Syrenka w ikonografii¹

Cele kształcenia — wymagania ogólne

Uczeń:

- Dostrzega związki między teraźniejszością a przeszłością,
- Odpowiada na proste pytania postawione do ilustracji,
- Selekcjonuje i porządkuje informacje,
- Współpracuje z innymi — planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich.

Cele kształcenia — wymagania szczegółowe

Uczeń:

- Wyraża opinię na temat kultywowania tradycji,
- Rozumie i wyjaśnia pojęcia ikonografia, herb,
- Opisuje swoją „małą ojczyznę”, uwzględniając tradycje historyczno-kulturowe (Warszawa, stolica Polski, położona na Mazowszu, Syrenka w herbie),
- Wskazuje na mapie Mazowsze oraz Warszawę,
- Wyjaśnia znaczenie symboli i tłumaczy umieszczanie ich na różnych dokumentach.

Metody

- Rozmowa nauczająca,
- Praca ze źródłami (ilustracje),
- Praca z mapą, planem miasta,
- Praca w grupie.

Środki dydaktyczne

- Ilustracje (różne wizerunki warszawskiej Syrenki) pochodzące z zasobu Archiwum Państwowego m.st. Warszawy,
- Mapa administracyjna (ścienna) Polski,
- Plan Warszawy,
- Karta pracy z zadaniami dla grup.

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie

- Sprawdzenie listy obecności.
- Zapisanie tematu na tablicy i zapoznanie uczniów z celem lekcji.
- Nawiązanie do tematu poprzedniej lekcji „Mazowsze moja mała ojczyzna”.

2. Rozwinięcie

- Nauczyciel rozmawia z uczniami i nawiązując do ich wiedzy i umiejętności wyniesionych z klas młodszych, zadaje im pytania: kto pamięta legendę o warszawskiej Syrence? jak wygląda Syrenka?

¹ Lekcja jest przeznaczona dla klasy IV szkoły podstawowej.

- Nauczyciel przypomina pojęcie herb oraz wyjaśnia znaczenie terminu ikonografia (uczniowie notują definicje w zeszytach), a następnie pokazuje współczesny herb Warszawy.
- Nauczyciel prosi jednego z uczniów o podejście do mapy i wskazanie Mazowsza. Inny uczeń wskazuje Warszawę.
- Nauczyciel informuje uczniów, gdzie można oglądać archiwalne ilustracje z wizerunkiem Syrenki (m.in. w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy), a następnie łączy się ze stroną internetową archiwum, aby pokazać uczniom, jak mogą odszukać potrzebne informacje (uczniowie notują adres strony internetowej archiwum w zeszytach).
- Nauczyciel dzieli klasę na czteroosobowe zespoły, z których każdy wybiera własnego lidera, a następnie rozdaje im kserokopie materiałów źródłowych (ilustracje różnych wizerunków Syrenki), karty pracy, plany Warszawy, naklejki przedstawiające współczesny herb Warszawy i poleca liderom rozdzielenie zadań między członków grupy.

Zadania do karty pracy:

1. Na planie Warszawy proszę odszukać Stare Miasto i zaznaczyć miejsce (naklejając herb), w którym stoi pomnik warszawskiej Syrenki.
2. Po dokładnym obejrzeniu ilustracji proszę ułożyć chronologicznie wizerunki Syrenki (od najwcześniejszego po współczesny).
3. Proszę pogrupować ilustracje wg wykorzystania wizerunku Syrenki, np. Syrenka jako herb miasta, Syrenka na pieczęciach, Syrenka jako ornament, Syrenka na planie miasta itp.

- Grupy rozpoczynają pracę, której wyniki prezentują ich liderzy.
- Po zakończeniu wszystkich prezentacji następuje ich krótkie porównanie.

3. Podsumowanie

- Nauczyciel wyjaśnia, że wizerunek Syrenki jest herbem Warszawy, a jej plastyczne wyobrażenia towarzyszyły różnym ważnym wydarzeniom. Podkreśla, że wizerunek Syrenki należy do tradycji kultywowanej po czasy współczesne. Wykorzystywany dawniej, jak i obecnie, nie tylko jako herb, ale też na pieczęciach różnych zarządów, organizacji i urzędów, a także jako symbol i znak graficzny na planach, kartach żywnościowych oraz jako ornament itp.

Praca domowa

Nauczyciel prosi uczniów, aby zaprojektowali współczesną warszawską Syrenkę jako wizerunek promujący turystykę w Warszawie.